

MESTNA KNJIŽNICA GROSUPLJE

Rebeka Žlajpah

**PROJEKT SPREJEM DRUGOŠOLCEV MED BRALCE KOT BIBLIOPEDAGOŠKA
DEJAVNOST ZA SPODBUJANJE BRANJA IN BRALNE KULTURE V MESTNI
KNJIŽNICI GROSUPLJE**

Pisna naloga za bibliotekarski izpit

Grosuplje, 2024

Ključna dokumentacijska informacija

Ime in PRIIMEK: Rebeka ŽLAJPAH

Naslov pisne naloge: Projekt Sprejem drugošolcev med bralce kot bibliopedagoška dejavnost za spodbujanje branja in bralne kulture v Mestni knjižnici Grosuplje

Kraj: Grosuplje

Leto: 2024

Št. strani: 29

Št. slik: 0

Št. preglednic: 19

Št. prilog: 1

Št. strani prilog: 3

Št. referenc: 34

Strokovno usposabljanje za bibliotekarski izpit je potekalo v: Mestni knjižnici Grosuplje

Mentor v času strokovnega usposabljanja: Petra Kremžar, Mestna knjižnica Grosuplje

UDK: 027.625:021.3(497.4Grosuplje)

Ključne besede: branje, bralna kultura, bibliopedagoška dejavnost, drugošolci, projekti

Izvleček

Vpliv na branje in bralno kulturo otrok imajo starši, učitelji in ne nazadnje tudi knjižničarji v šolski ali splošni knjižnici, zato je pomembno, da se med seboj povezujejo. Knjižničarji na bralno kulturo otrok vplivajo s svojim znanjem, delovanjem v knjižnici ter z izvedbo bibliopedagoških dejavnosti, ena izmed katerih je v Mestni knjižnici Grosuplje projekt Sprejem drugošolcev med bralce, ki ga izvajamo od leta 2016 in ga opišemo v pisni nalogi.

Ciljna skupina anketirancev za empirični del so bili učitelji drugih razredov v občini Grosuplje, ki so vključeni v projekt. V raziskavi je bil uporabljen kvantitativen raziskovalni pristop, in sicer smo za njen namen uporabili spletni anketni vprašalnik. Z raziskavo smo želeli ugotoviti zadovoljstvo učiteljev s projektom Sprejem drugošolcev med bralce ter njegov vpliv na branje in bralno kulturo otrok. Izvedeti smo želeli, ali dosežemo s projektom tudi tiste otroke, ki po navadi ne zahajajo v knjižnico. Poleg tega nas je zanimalo, kako se na dogodek pripravijo ter katere pozitivne/negativne vidike izpostavljajo. Rezultati so pokazali zadovoljstvo učiteljev s projektom ter njegove pozitivne učinke na branje in bralno kulturo otrok, hkrati so pokazali, da projekt doseže tudi tiste otroke, ki običajno ne zahajajo v knjižnico. Eden izmed večkrat izpostavljenih pozitivnih vidikov je povezovanje splošne knjižnice s šolo.

ZAHVALA

Najprej bi se želela iskreno zahvaliti direktorici Mestne knjižnice Grosuplje Urški Emeršič in mentorici Petri Kremžar za pomoč, podporo in usmerjanje pri nastajanju dela.

Prav tako se zahvaljujem vsem sodelavcem za spodbudne besede in sočutnost med pisanjem dela.

Najlepše se zahvaljujem učiteljem izbranih šol, ki so mi s svojim sodelovanjem omogočili, da izvedem raziskavo.

Zahvaljujem se tudi svojim najbližjim, ki so me pri nastajanju dela spodbujali in podpirali.

KAZALO VSEBINE

1 UVOD.....	1
1.1 PREDSTAVITEV KNJIŽNICE	2
2 BRANJE IN BRALNA KULTURA PRI OTROCIH	3
2.1 BRANJE IN BRALNA KULTURA V DOMAČEM OKOLJU	3
2.2 BRANJE IN BRALNA KULTURA V ČASU IZOBRAŽEVANJA.....	4
2.3 VLOGA SPLOŠNIH KNJIŽNIC PRI RAZVOJU BRALNE KULTURE OTROK	6
3 BIBLIOPEDAGOŠKA DEJAVNOST	7
3.1 MLADINSKI KNJIŽNIČAR	8
3.2 BIBLIOPEDAGOŠKE DEJAVNOSTI V MESTNI KNJIŽNICI GROSUPLJE	9
3.2.1 Pravljične urice, pravljичno-igralne urice in slovensko-angleške ure pravljic	9
3.2.2 Knjižnica igrač	10
3.2.3 Vodeni obiski vrtčevskih in šolskih skupin	10
3.2.4 Sprejem drugošolcev med bralce	11
3.2.5 Projekt Rastem s knjigo	11
3.2.6 Zelena čitalnica	11
3.2.7 Noč v knjižnici	11
3.2.8 Soba pobega	12
4 PROJEKT SPREJEM DRUGOŠOLCEV MED BRALCE.....	12
4.1 ZASNOVA PROJEKTA	12
4.2 NAMEN IN CILJI PROJEKTA.....	13
4.3 IZVEDBA PROJEKTA	14
5 EMPIRIČNI DEL	15
5.1 METODOLOGIJA	15
5.1.1 Opredelitev raziskovalnega problema	15
5.1.2 Raziskovalna vprašanja in hipoteze	15

5.1.3 Metoda in vzorec	16
5.1.4 Opis postopka zbiranja podatkov in anketni vprašalnik	16
5.1.5 Obdelava in analiza podatkov	16
5.2 REZULTATI.....	17
5.2.1 Sorodni raziskavi.....	24
6 RAZPRAVA Z ZAKLJUČKI	25
7 NAVEDENI VIRI IN LITERATURA	27

Kazalo preglednic

Preglednica 1: Frekvenčna porazdelitev odgovorov učiteljev na vprašanje »Ali knjižnico (splošno, šolsko) obiskujete tudi izven organiziranih bibliopedagoških dejavnosti?«.....	17
Preglednica 2: Frekvenčna porazdelitev odgovorov učiteljev na vprašanje »Kako ste zadovoljni s predstavitvijo projekta in s povabilom k projektu Sprejem drugošolcev med bralce?«	18
Preglednica 3: Frekvenčna porazdelitev odgovorov učiteljev na vprašanje »Kako ste zadovoljni z izbrano predstavo za drugošolce, ki jo po navadi izvedejo vrtčevski otroci z vzgojiteljicami?«	18
Preglednica 4: Frekvenčna porazdelitev odgovorov učiteljev na vprašanje »Kako ste zadovoljni z izvedbo knjižne in knjižnične vzgoje (pogovor o knjižnicah, knjigah ...)?«	18
Preglednica 5: Frekvenčna porazdelitev odgovorov učiteljev na vprašanje »Kako ste zadovoljni s slavnostno podelitvijo diplom in ostalega gradiva za spodbujanje branja in bralne kulture (majice, vabilo na knjižni maraton ...)?«	18
Preglednica 6: Frekvenčna porazdelitev odgovorov učiteljev na vprašanje »Ali je izvedena dejavnost primerna starosti otrok?«.....	19
Preglednica 7: Frekvenčna porazdelitev odgovorov učiteljev na vprašanje »Ali se bi v bodoče še udeleževali projekta Sprejem drugošolcev med bralce?«	19
Preglednica 8: Frekvenčna porazdelitev odgovorov učiteljev na vprašanje »Ali bi sodelovanje pri omenjenem projektu priporočili tudi drugim svojim kolegom, ki poučujejo 2. razrede v ostalih občinah?«	19
Preglednica 9: Frekvenčna porazdelitev odgovorov učiteljev na vprašanje »Ali ste po izvedenem dogodku pri otrocih zaznali povečano motivacijo pri branju?«.....	20
Preglednica 10: Frekvenčna porazdelitev odgovorov učiteljev na vprašanje »Ali ste po izvedenem dogodku pri otrocih zaznali povečano motivacijo pri pisanju?«.....	20
Preglednica 11: Frekvenčna porazdelitev strinjanja učiteljev z izjavo »Učenci se radi udeležijo dogodka.«	20
Preglednica 12: Frekvenčna porazdelitev strinjanja učiteljev z izjavo »Učenci tudi v šoli pripovedujejo o dejavnosti.«	21
Preglednica 13: Frekvenčna porazdelitev strinjanja učiteljev z izjavo »Učenci po dogodku izrazijo željo, da bi obiskali Mestno knjižnico Grosuplje ali katero drugo knjižnico.«	21
Preglednica 14: Frekvenčna porazdelitev strinjanja učiteljev z izjavo »Z učenci se po dogodku pogovorimo in ustvarimo vtise.«	21

Preglednica 15: Frekvenčna porazdelitev odgovorov učiteljev na vprašanje »Približno koliko odstotkov drugošolcev je bilo včlanjenih v Mestno knjižnico Grosuplje pred sodelovanjem pri projektu Sprejem drugošolcev med bralce?«.....	22
Preglednica 16: Frekvenčna porazdelitev odgovorov učiteljev na vprašanje »Približno koliko odstotkov drugošolcev je bilo včlanjenih v Mestno knjižnico Grosuplje po sodelovanju pri projektu Sprejem drugošolcev med bralce?«.....	23
Preglednica 17: Izpostavljene misli učiteljev, kako se na dogodek pripravijo.....	23
Preglednica 18: Izpostavljeni pozitivni vidiki projekta Sprejem drugošolcev med bralce.	24
Preglednica 19: Izpostavljeni negativni vidiki projekta Sprejem drugošolcev med bralce.....	24

Kazalo prilog

Priloga 1: Anketni vprašalnik	I
-------------------------------------	---

1 UVOD

Vključevanje pismenosti v vsakdan je neizogibno, saj se z njo srečujemo ob prebiranju novic v časopisu, imen ulic ali drugih znakov in obvestil na ulicah, prav tako nas branje in pisanje spremljata v službi, v zasebnem življenju in v prostem času (Knaflič, 2009, str. 5). Branje in bralna pismenost tako predstavljata ključni del človekovega funkcioniranja in življenja ter sta izredno pomembna elementa za njegovo delovanje in delovanje družbe (Vilar, 2017b, str. 19), med drugim je branje poglavitno sredstvo pismenosti in učenja ter je ključna sestavina vseh šolskih programov (Pečjak in Gradišar, 2012).

Svetovno knjižničarsko združenje IFLA (2007, v Jug in Vilar, 2015) v svojih besedilih omenja starše ter njihove spodbude in zanimanje za branje otroku, model staršev oziroma odraslih, ki sami berejo, in izpostavljenost otroka gradivu za branje kot ključne dejavnike pri razvoju branja, bralne pismenosti in bralne kulture, ki se razvijajo že od malega. Vilar (2017a) pripisuje pomembno vlogo pri tem tudi šolskim in splošnim knjižnicam, ki nudijo dejavnosti za mlade bralce, ter knjižničarjem, ki so poleg staršev in učiteljev otrokom bralni zgled.

Splošne knjižnice ponujajo vrtcem, šolam in posameznikom možnost sodelovanja (Vilar, 2017a) ter obiska bibliopedagoških dejavnosti in programov, kot so na primer skupinski obiski (šol, vrtcev, ustanov), usposabljanja otrok za iskanje gradiva, učne ure informacijske pismenosti, pripovedovanje zgodb, bralni klubi, ustvarjalne delavnice, projekti itn. (IFLA guidelines ..., 2018). Med bibliopedagoške dejavnosti v Mestni knjižnici Grosuplje uvrščamo projekt Sprejem drugošolcev med bralce, ki ga izvajamo od leta 2016 in ga opišemo v pisni nalogi.

V teoretičnem delu pisne naloge povzemamo spoznanja drugih avtorjev o bralni kulturi v povezavi z osnovnošolci in o bibliopedagoških dejavnostih v splošnih knjižnicah. Najprej se osredotočamo na branje in bralno kulturo, pri čemer smo izpostavili branje in bralno kulturo pri otrocih v domačem okolju, v vzgojno-izobraževalnem procesu ter vlogo splošnih knjižnic pri razvoju bralne kulture otrok. Nadalje se osredotočamo na bibliopedagoške dejavnosti v splošnih knjižnicah v povezavi z mladinskimi knjižničarji, v sklopu česar se usmerimo na bibliopedagoške dejavnosti v Mestni knjižnici Grosuplje. Ne nazadnje opišemo tudi projekt Sprejem drugošolcev med bralce.

V empiričnem delu predstavljamo raziskavo, ki je temeljila na kvantitativnem raziskovalnem pristopu. Z anketo med učitelji, ki poučujejo 2. razrede osnovne šole v občini Grosuplje, smo skušali ugotoviti, kako so zadovoljni z izvedbo projekta Sprejem drugošolcev med bralce v Mestni knjižnici Grosuplje, prav tako nas je zanimalo, kakšen vpliv ima projekt na drugošolce in njihovo bralno kulturo ter ali so drugošolci po dejavnosti bolj motivirani za branje in pisanje. Poleg tega smo želeli izvedeti, kako se učitelji in učenci na dogodek pripravijo ter če bi bilo po njihovem mnenju treba projekt kakorkoli spremeniti oziroma dopolniti in kako. Skušali smo ugotoviti, ali ima projekt močan vpliv na vpis drugošolcev v Mestno knjižnico Grosuplje. Pri oblikovanju anketnega vprašalnika smo upoštevali raziskovalna vprašanja, na katera smo želeli dobiti odgovore. Z raziskavo stremimo k temu, da bi vplivala na razvoj bibliopedagoške dejavnosti v Mestni knjižnici Grosuplje.

1.1 PREDSTAVITEV KNJIŽNICE

Mestna knjižnica Grosuplje je splošna knjižnica, ki pokriva območje treh občin, in sicer Grosuplja, Ivančne Gorice in Dobropolja, s skupaj okoli 43.000 prebivalci. V okviru javnega zavoda delujejo Osrednja knjižnica Grosuplje, Enota Dobropolje in Enota Ivančna Gorica. V slednji poslujejo še izposojevališča v Zagradcu, na Krki, v Šentvidu pri Stični in v Višnji Gori (Mestna knjižnica Grosuplje, 2024a).

V Letnem poročilu Mestne knjižnice Grosuplje 2023 (2024a) je omenjeno, da je bila predhodnica omenjene knjižnice D.P.D. Svoboda Grosuplje, ustanovljena leta 1952, ki je prevzela vlogo sindikalnih in društvenih knjižnic. Natanko deset let kasneje je bila ustanovljena Ljudska knjižnica Grosuplje, svojega prvega knjižničarja pa je dobila leta 1967 (Mestna knjižnica Grosuplje, 2024b).

V začetku sedemdesetih let prejšnjega stoletja je bila knjižnica preseljena v Koščakovo hišo (Mestna knjižnica Grosuplje, 2024b), eno najstarejših zgradb v Grosuplju, ki je bila leta 2007 obnovljena, poleg nje pa so istega leta postavili zgradbo nove knjižnice (Mestna knjižnica Grosuplje, 2010). V prostorih nove stavbe so sedaj upravni prostori knjižnice, galerija, »ustvarjalnica«, dvorana in domoznanska soba, v pritličju pa je obnovljena in ohranjena Koščakova soba, ki danes služi kot poročna dvorana (Mestna knjižnica Grosuplje, 2010).

V Letnem poročilu Mestne knjižnice Grosuplje 2023 (2024a, str. 6) so v skladu s poslanstvom knjižnice, razpoložljivimi finančnimi sredstvi in Programom dela za leto 2023 ter Strokovnimi priporočili in standardi za splošne knjižnice (2018–2028) izpostavljeni naslednji letni cilji, ki jih skušamo doseči, in sicer:

- »zagotavljanje temeljne zaloge ter nakup knjižnega in neknjižnega gradiva;
- izvajanje bibliopedagoških dejavnosti v skladu z danimi možnostmi in potrebami okolja;
- povečanje števila članov in uporabnikov knjižnice;
- povečanje števila obiskov in izposojenega knjižničnega gradiva;
- vzdrževanje in nakup IKT opreme in tehnologije za delo;
- izobraževanje zaposlenih ter
- sodelovanje z drugimi izobraževalnimi in kulturnimi ustanovami na območju delovanja zavoda.«

2 BRANJE IN BRALNA KULTURA PRI OTROCIH

2.1 BRANJE IN BRALNA KULTURA V DOMAČEM OKOLJU

Avtorica Vilar (2017b, str. 17) opredeljuje branje »kot proces sprejemanja, dekodiranja in razumevanja sporočil, ki zahteva določene veščine oziroma kompetence.« Po mnenju avtorice Newman (2017) sodi branje med najzahtevnejše kognitivne procese, ki se jih ljudje želimo naučiti in ki oblikuje našo prihodnost že od zgodnjih let, saj spretnosti za branje in pisanje razvijamo vse do vstopa v šolo in tudi med šolanjem (Ožbič idr., 2013). Da pa se naučimo učinkovito brati, je potrebno veliko časa, a le tako bomo kasneje v življenju dosegali raznolike cilje, kot so razumevanje, komuniciranje, delovanje, načrtovanje itd. (Vilar, 2017a). Ključno je, da ko začnemo brati, redno vadimo, saj »s pogostim branjem avtomatiziramo delovni spomin, in bolj ko je ta avtomatiziran, z večjo lahkoto lahko beremo in več njegovih kapacitet lahko uporabimo za razumevanje tistega, kar beremo.« (Kovač, 2020, str. 27), poleg tega pa nezmožnost branja in nezanimanje zanj »povzročata pravo razdejanje v življenju posameznikov in družbe.« (Newman, 2017, str. 11).

Več avtorjev (Kovač, 2020; Newman, 2017; Ožbič idr., 2013; Vilar, 2017a) izpostavlja, da je treba z razvojem bralnih veščin pričeti zgodaj, pri čemer imajo veliko vlogo starši, za katere je

avtorica Newman (2017, str. 15) izpostavlja 5 korakov, ki pripomorejo pri vzgoji (dobrega) bralca¹, in sicer:

- veliko pogovarjanja z novorojenčkom, malčkom in šolarjem;
- spodbujanje proste igre in ohranjanje prostega časa;
- branje in razlaganje otroku, kako, kdaj in kaj se mu bere;
- biti opora bralcem in spodbujanje bralcev ter
- izkoriščanje možnosti tehnologije, ki nam je na voljo.

Poleg naštetih korakov za vzgojo bralca je pomemben tudi model staršev oziroma odraslih, ki sami berejo in so tako otrokom (bralni) zgled (Haramija idr., 2017).

Družinska socializacija je torej ključna pri razvoju bralnih navad (Sikora idr., 2019) in vpliva na bralno kulturo, ki jo avtorica Vilar (2017b, str. 17) opredeli »kot odnos posameznika in družbe do knjige kot medija in branja kot procesa, torej splet pojmovanj, vrednot, norm, sporočil v zvezi z branjem, ki so prisotni v družbi.« Dodaja (Vilar, 2017b, str. 17), da je to odnos do branja in njegove vloge pri razvoju posameznika, učenju in pri razvedrilu. Pečjak (2021) trdi, da govorimo o bralni kulturi, ko to za nas postane navada, kar pozitivno vpliva na bralno pismenost in dosežke v izobraževanju.

2.2 BRANJE IN BRALNA KULTURA V ČASU IZOBRAŽEVANJA

Poleg družinskega okolja, ki je pomembno pri oblikovanju otroka v bralca, na razvoj njegovih bralnih sposobnosti vplivajo tudi vrtci, šole in knjižnice (Kovač, 2020). Avtorici Pečjak in Gradišar (2012) v svojem delu omenjata branje v šoli kot (še vedno) najučinkovitejše sredstvo za učenje kljub hitro spreminjajočim se virom informacij in trdita, da ostaja ključna sestavina vseh šolskih programov.

Za doseg bralne kulture pri otrocih, mladih in odraslih je treba oblikovati zavedanje o tem, da so knjige in branje nekaj pomembnega in vrednega tako za posameznika kot za skupnost (Pečjak, 2021). K razvijanju bralne kulture se predvsem stremi tudi v šoli, kar potrjuje tretji splošni cilj, zapisan v Učnem načrtu za slovenščino (Program osnovna šola ..., 2018, str. 8), ki predpostavlja, da »učenci razvijajo in ohranjajo pozitiven odnos do branja neumetnostnih in

¹ V pisni nalogi uporabljeni izrazi, ki se nanašajo na osebe in so zapisani v moški slovnični obliki, so uporabljeni kot nevtralni za ženski in moški spol.

umetnostnih besedil.« Učitelji si prizadevajo, da bi učenci do konca 2. razreda osnovne šole obvladali osnove branja do te mere, da bi brali tiho in z veseljem (Kropp, 2000).

Pečjak (2021) se v svojem delu sprašuje, kako izboljšati bralno kulturo otrok, ter na podlagi taksonomije vzgojno-izobraževalnih ciljev za čustveno-vedenjsko področje (Krathwohl, Bloom in Masia, 1973, v Pečjak, 2021) oblikuje prilagojene pojme in njihove značilnosti. Zapiše pet stopenj razvijanja interesa do branja (Pečjak, 2021, str. 469), in sicer:

1. sprejemanje

Pri tej stopnji se začnejo razvijati otrokovi interesi, pri čemer je posameznik deležen dražljajev, povezanih z branjem in s knjigo, ter se tako začne zavedati, da branje obstaja. Kot primer navaja, da otroku pokažemo določene stvari, na primer človeka, ki bere, ali knjige v knjižnici.

2. odzivanje

Druga stopnja se ukvarja s spodbudo, ki prihaja od zunaj – bodisi od staršev ali učiteljev. Kot primera navede, da starši prebirajo otroku ali da učitelji odpeljejo otroke v knjižnico, da jo spoznajo in da si izberejo svoje knjige.

3. usvajanje vrednot

Otrok začne razvijati osebni interes in sam predlaga, da se mu prebere knjiga ali pa celo začne prebirati knjige kot preživljanje prostega časa. Avtorica navaja, da se to zgodi, če ima otrok z branjem in s knjigami predhodne lepe izkušnje.

4. organiziranje vrednot

Ta stopnja omenja, da otrok oblikuje vrednote o branju do te mere, da postane knjiga nujni sestavni del njegovega življenja.

5. internalizacija vrednot

Ko pride otrok do pete stopnje, pomeni, da je ponotranjil stališča o branju in je za branje neizmerno zainteresiran, na račun branja pa se je pripravljen celo čemu odreči.

Taksonomija vodi starše, učitelje in celo knjižničarje po poti razmišljanja, kako branje kot vrednoto razvijati v posameznih obdobjih (Pečjak, 2021). Za doseg omenjenega pa je izredno pomembna zavzetost staršev, torej da sprašujejo svoje otroke o šoli in da so za njihove aktivnosti zainteresirani (Kropp, 2000).

2.3 VLOGA SPLOŠNIH KNJIŽNIC PRI RAZVOJU BRALNE KULTURE OTROK

»Vloga splošne knjižnice [torej] ni samo v zagotavljanju dostopnosti gradiva, temveč tudi v omogočanju, spoznavanju in razvijanju bralne kulture.« (Vilar, 2017b, str. 27). Avtorica Novljan (2005, str. 87) v svojem delu izpostavi naloge knjižnic na področju razvijanja bralne kulture, in sicer trdi, da morajo knjižnice kot javni zavod razvijati bralno kulturo, kar zagotovijo s knjižno zbirko na področjih informiranja, izobraževanja in sprostitev ter tako posegajo v razvijanje bralne kulture.

Glede na Strokovna priporočila in standarde za splošne knjižnice (2018, str. 35) lahko knjižnica pripomore k razvoju bralne kulture na več načinov, in sicer:

- z zagotavljanjem raznovrstnih bralnih virov glede na interese in razvojne stopnje otrok, pri čemer se upošteva uporabnike s posebnimi potrebami;
- z zagotavljanjem pomoči pri uporabi knjižnice in iskanju knjižničnega gradiva ter s svetovanjem pri izbiri in uporabi gradiva;
- z izvajanjem promocijskih in motivacijskih dogodkov za predstavitev branja in sveta literature kot možnosti kakovostnega preživljanja prostega časa, razvoja bralnih interesov in za krepitev statusa branja;
- s spodbujanjem otrok skozi igro in druženje;
- s sodelovanjem knjižnice s partnerji, v okviru česar se izvedejo izobraževalne oblike z namenom pomoči otrokom pri osvajanju bralnih tehnik, z zagotavljanjem svetovanja in pomoči, z motiviranjem za vključevanje v svoje dejavnosti ter
- z ozaveščanjem staršev in skupnosti o pomenu branja ter z usposabljanjem za razvoj bralne pismenosti in interesa za branje.

Poleg tega knjižnice prispevajo k razvoju bralne kulture tako, da se aktivno promovirajo, premišljeno izbirajo kakovostno gradivo, usmerjajo svoje storitve v zadane cilje v ciljno skupino ter imajo za to zaposlen kompetenten kader (Vilar, 2017b). Z vsem omenjenim omogočijo otrokom višjo raven razvoja, bralne in drugih pismenosti, učnih dosežkov, kvalitetno preživljanje prostega časa in medkulturno razumevanje (Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice, 2018, str. 35).

3 BIBLIOPEDAGOŠKA DEJAVNOST

Naloga knjižnice je motiviranje za branje, kar se doseže z nabavo, obdelavo in izposojjo ustreznega knjižničnega gradiva, poleg tega pa se motivira otroke za branje, s čimer razvijamo tudi bralno kulturo in pismenost, z bibliopedagoškim delom (Jamnik, 1998), ki je poleg izposoje gradiva in posredovanja informacij o gradivu in iz gradiva temeljna brezplačna storitev, navedena v 8. členu Zakona o knjižničarstvu (ZKnj-1, 2001).

Avtorji Steinbuch idr. (2010, str. 68) opredeljujejo bibliopedagoško dejavnost kot »načrtno[a] izobraževalno[a], vzgojno[a] in motivacijsko[a] aktivnost za razširjanje znanja o vrstah informacijskih virov, poti do njih in njihovi uporabi za samostojno, uspešno, učinkovito in etično rabo informacij.« Izvajanje bibliopedagoške dejavnosti doprinese h krepitvi govornih spretnosti in domišljije ter k razvoju abstraktnega mišljenja in k povezovanju otrok v socialno okolje (Druin, 2005), poleg tega pa z omenjenimi dejavnostmi osveščamo mlade bralce o pomenu knjižnice, knjig in branja (Bošnjak, 2006).

Konvencija o otrokovih pravicah (1989) vključuje nekaj pravic otrok, ki so povezane z delovanjem knjižnic, in sicer da imajo otroci pravico do pismenosti, dostopa informacij, gradiva iz različnih virov, zaščite pred škodljivimi vsebinami, izobraževanja, izražanja mišljenja ter ne nazadnje do kulturnega, prostočasnega in razvedrilnega udejstvovanja. IFLA smernice (IFLA guidelines ..., 2018) navajajo nekaj knjižničnih storitev za otroške knjižnice², ki bi spodbujale in promovirale branje, razvijale različne vrste pismenosti, spodbujale ustvarjalno preživljanje prostega časa, učenje ter druženje in zabavo. Glede na IFLA smernice (IFLA guidelines ..., 2018) naj bi knjižnice tako za otroke organizirale in izvajale posebne oblike dela, kot so:

- skupinski obiski knjižnic (vrtčevski in šolski otroci, ustanove za skrb za otroke),
- kvizi,
- pripovedovanje zgodb,
- bralni klubi,
- srečanja z avtorji in ilustratorji,

² Po IFLA smernicah (IFLA guidelines ..., 2018) so uporabniki otroških knjižnic dojenčki in malčki, predšolski otroci, šolski otroci do 13. leta starosti, skupine s posebnimi potrebami, starši in drugi družinski člani, skrbniki ter odrasli, ki delujejo z otroki.

- likovne in ustvarjalne delavnice,
- razstave,
- računalniške delavnice,
- multimedijske projekcije,
- dramske in lutkarske skupine,
- igralnice za predšolske otroke,
- mladi knjižničarji in
- tečaji.

3.1 MLADINSKI KNJIŽNIČAR

Na delo z otroki in na razvoj bralne kulture otrok ima pomemben vpliv mladinski knjižničar³, ki mora imeti razvite določene spretnosti in kompetence ter opravljati vlogo odraslega, ki je otrokom bralni zgled (Vilar, 2017a). Avtorica Bošnjak (2006) trdi, da mladinski knjižničar opravlja vzgojno-izobraževalno oziroma pedagoško funkcijo, pri čemer izhaja iz knjižnične in knjižne vzgoje (Jamnik, 1994).

Mladinski knjižničar je zadolžen za delo z otroki do 13. leta starosti (IFLA guidelines ..., 2018) in po mnenju avtorice Vilar (2017a, str. 178) mora imeti znanje o otroški psihologiji in razvoju, teorijah razvoja, promociji branja, značilnostih otroške književnosti, umetniških in kulturnih možnostih ter priložnostih. Poleg tega potrebuje še ostale sposobnosti, kot so medsebojne veščine, socialna ozaveščenost, sposobnosti za timsko delo, vodstvene sposobnosti ter veščine, ki so povezane z organizacijo, v kateri je zaposlen, razvito mora imeti tolerantnost, iniciativnost, prilagodljivost, odprtost za spremembe in imeti mora voljo za pridobivanje novih znanj (IFLA guidelines ..., 2018). Ne smemo pozabiti na spretnosti nastopanja in pripovedovanja, ki so vključene v lik mladinskega knjižničarja. Avtorici Rankin in Brock (2009) namreč v svojem delu primerjata delovanje mladinskega knjižničarja z vlogo igralca, saj naj bi tudi mladinski knjižničar obvladal raznolike tehnike glasnega branja, bil sposoben se vživeti v določeno vlogo in interpretativno predstavil besedilo ter bil sposoben imitacije in improvizacije.

³ V nekateri literaturi se zasledi tudi besedna zveza otroški knjižničar.

Ne nazadnje je pomembno omeniti, da je mladinski knjižničar oseba, ki ima veselje do dela z otroki, pri čemer pa ne smemo pozabiti na njegovo povezovanje poleg z otroki še z njihovimi starši, starimi starši ter vzgojitelji in učitelji, saj na tak način še bolj spodbujamo razvijanje bralne kulture (Kovač, 2020).

Knjižničar otroke že od vsega začetka uvaja v knjižnico in njeno kulturo. Pri načrtovanju vseh dejavnosti se najprej poglobi v razvojno obdobje otrok, ki jim je določena dejavnost namenjena, nato pa je pomembno, da pomisli tudi na načrtovanje motivacije otrok med dejavnostjo, za katero je najbolje, da jo vključi v določenih časovnih intervalih in s tem poskrbi, da so otroci v nenehnem pričakovanju nečesa novega (Medved, 1998). Med drugim je pomembna tudi uporaba obrazne mimike, očesnega stika in usmerjanja pogleda, kretenj ter telesne drže, predvsem pa opozarja na to, da je treba pri izvajanju dejavnosti paziti na sproščenost in pozitivna čustva, s čimer se izrazi tisto, kar je težko ubesediti (Medved, 1998).

Avtorica Novljan (2008) izpostavlja, da je delo (mladinskega) knjižničarja strokovno zahtevno, odgovorno, predvsem pa da je to delo z občutkom in da ga lahko opravljajo le tisti, ki so doživljali vznemirljive občutke ob branju in ki so pripravljeni čarobnost in doživetja omogočiti tudi ostalim.

3.2 BIBLIOPEDAGOŠKE DEJAVNOSTI V MESTNI KNJIŽNICI GROSUPLJE

V nadaljevanju na kratko predstavljamo pester izbor brezplačnih bibliopedagoških dejavnosti, ki jih izvajamo v Mestni knjižnici Grosuplje, katerih cilji so predvsem promocija branja, razvijanje bralne kulture, pismenosti in motivacije za branje ter promocija knjižnice.

3.2.1 Pravljične urice, pravljичno-igralne urice in slovensko-angleške ure pravljic

Pravljične urice so namenjene otrokom od 4. do 9. leta v t. i. pravljичnem obdobju, v katerem igra ključno vlogo domišljija otroka v povezavi z igro in s pravljicami, s čimer otrok poteši potrebo po čustvenem doživljanju in izživljanju (Bühler, 1918, v Medved, 1998). So redne tedenske dejavnosti, prepletene s knjižnično vzgojo in delavnicami.

Pravljjično-igralne urice se izvajajo enkrat mesečno in so namenjene otrokom od 2. do 4. leta, torej v predbralnem obdobju. Tovrstna dejavnost vsebuje preplet pravljice z glasbo, gibanjem in ne nazadnje z igro.

Slovensko-angleške ure pravljic so namenjene otrokom od 4. do 9. leta. Otroci prisluhnejo pravljici v angleškem jeziku ter tako na privlačen način spoznajo nove besede in besedne zveze, ki se jih nezavedno naučijo. Sledimo modelu TPR (total physical response oz. metoda popolnega telesnega odziva), ki je delo dr. Jamesa J. Asherja, ter vključuje poslušanje, govorjenje in gibanje.

Dejavnosti ob branju izvajamo strokovno, sistematično in načrtno, pri čemer se prilagajamo odzivom otrok, njihovi razvojni stopnji in njihovim zanimanjem.

3.2.2 Knjižnica igrač

Knjižnico igrač izvajamo v sodelovanju z Vzgojno varstvenim zavodom Kekec Grosuplje. Namen projekta je, da se družinski člani še bolj povežejo med seboj in si namenijo nekaj trenutkov v dnevu, ko so le drug z drugim, poleg tega pa navežejo stike z drugimi družinami. Knjižnica igrač ponuja prostor za igro in izposajo najrazličnejših motoričnih, gibalnih in družabnih iger. Dodana vrednost knjižnice igrač so likovne in ustvarjalne delavnice, namenjene celotnim družinam. S knjižnico igrač želimo poleg ostalega otrokom približati dejavnost knjižnice, saj izvajamo raznolike dejavnosti, ki so povezane s knjižno in knjižnično vzgojo.

3.2.3 Vodeni obiski vrtčevskih in šolskih skupin

Po predhodnem dogovoru z mentorji pripravimo za vrtčevske in šolske skupine bibliopedagoške ure, ki vključujejo knjižno in knjižnično vzgojo. Obiske načrtujemo glede na razvojno stopnjo otrok in jih prilagajamo, vključimo cilje predšolske in šolske knjižne in knjižnične vzgoje, pri čemer interaktivno in na otrokom prijeten način prepletamo pripovedovanje zgodb s spoznavanjem same knjižnice in njenega namena.

3.2.4 Sprejem drugošolcev med bralce

To obliko bibliopedagoškega dela podrobneje predstavimo v poglavju 4.

3.2.5 Projekt Rastem s knjigo

Projekt Rastem s knjigo je nacionalni projekt, s katerim želimo tudi v naši knjižnici spodbuditi razvoj bralne kulture, jih motivirati za branje mladinskega leposlovja ter jih spodbuditi k obiskovanju splošnih knjižnic (Javna agencija za knjigo RS, b. d.). V osrednji enoti Mestne knjižnice Grosuplje sodelujemo s šolskimi knjižničarji ter z učitelji in učenci vseh sedmih razredov v občini Grosuplje. V začetku šolskega leta jih povabimo v knjižnico, kjer zanje pripravimo interaktivno, dinamično knjižno in knjižnično vzgojo. Predstavimo jim namen splošnih knjižnic, našo knjižnico in jih popeljemo po njenih prostorih ter jih povabimo k sodelovanju pri kvizu in praktičnemu delu iskanja gradiva po knjižnici. Zanje pripravimo posebno sobo pobega, ki se nanaša bodisi na poznavanje knjižnice bodisi na poznavanje določenih zgodb. Na koncu jim predstavimo knjigo, izbrano za projekt, ter vsakemu izročimo svojo.

3.2.6 Zelena čitalnica

Zelena čitalnica poteka dva tedna med poletnimi počitnicami, ko se knjižničarji odpravimo v določene krajevne skupnosti po občini Grosuplje in otroke na prostem povabimo k poslušanju zgodb, ustvarjanju, igri in zabavi. Vključujemo elemente knjižnične vzgoje, ki jih otroci osvojijo tekom dejavnosti. Namen je, da prenesemo knjižnico v kraje, ki so nekoliko bolj oddaljeni od same knjižnice, in tako ponesemo knjige med otroke, ki knjižnice nimajo priložnosti pogosto obiskati, poleg tega pa stremimo k povezovanju skupnosti.

3.2.7 Noč v knjižnici

Noč v knjižnici smo začeli izvajati v letu 2022 ter sta ji namenjena vsaj dva petkova večera v letu, in sicer eden okoli 23. aprila, ki zaznamuje svetovni dan knjige in avtorskih pravic, ter eden okoli 20. novembra, ko obeležujemo dan slovenskih splošnih knjižnic. Z dogodkom privabimo v knjižnice mnoge otroke, ki redno zahajajo v knjižnico, in tudi tiste, ki so redkeje v

stiku s knjižnico. Zanje pripravimo spoznavne igre, z njimi ustvarjamo, se odpravimo na »lov za zakladom« po knjižnici ter se preizkusimo v reševanju ugank. Večer vključuje tudi raznolike igre, spoznavanje knjižnice, večerno branje in pripovedovanje zgodb ter ne nazadnje čarobno noč v knjižnici. Prepletamo elemente knjižne, knjižnične in bralne vzgoje.

3.2.8 Soba pobega

Soba pobega je interaktivna igra, ki krepi sposobnost sodelovanja in potrpežljivost, s katero želimo motivirati za branje. Strukturirali smo več različnih sob pobega, namenjene otrokom in mladim, ki morajo s pomočjo reševanja ugank, namigov, logičnega sklepanja in ustvarjalnega razmišljanja čim prej najti izhod iz sobe. Elementi, ki jih sobe pobega vključujejo, so povezane s poznavanje knjižnice, njenih oddelkov, zgodb, literarnih junakov, znanih avtorjev itd.

4 PROJEKT SPREJEM DRUGOŠOLCEV MED BRALCE

Projekt Sprejem drugošolcev med bralce je projekt Mestne knjižnice Grosuplje, ki ga izvajamo v vseh treh enotah – v osrednji knjižnici Grosuplje, v enoti Ivančna Gorica in v enoti Dobrepolje, a ga je vsaka nekoliko prilagodila, zato se v sami pisani nalogi osredotočamo zgolj na projekt in njegovo izvedbo v osrednji knjižnici.

4.1 ZASNOVA PROJEKTA

Ideja za projekt, ki je sad sodelovanja med splošno knjižnico, šolami in občino Grosuplje, je nastala v neformalnem pogovoru, v katerem je bilo nekaj besed namenjenih branju in bralni kulturi drugošolcev, njihovem zaključevanju procesa opismenjevanja ter osvajanju branja. Po pogovoru leta 2015 se je začela razvijati ideja, da bi drugošolce po koncu opismenjevanja nadalje motivirali, jih nagradili ter jih sprejeli med »samostojne bralce«. Pojavilo se je vprašanje, kako na primeren in otrokom vabljev način pripraviti dogodek, s katerim bi to dosegli.

Projekt je sedanj obliko dobil po posvetovanju med knjižnico in šolami – Osnovno šolo Louisa Adamiča Grosuplje, Osnovno šolo Brinje in Osnovno šolo Šmarje - Sap – v šolskem letu

2015/2016, večjo pobudo za to pa je prevzela knjižnica, ki je zasnovala obliko projekta in je junija 2016 projekt tudi prvič izvedla.

4.2 NAMEN IN CILJI PROJEKTA

Ciljna skupina, ki ji je projekt namenjen, so učenci drugih razredov. Namen projekta je predvsem ozavestiti vlogo in pomen branja za otroke, spodbujati branje ter širiti in razvijati bralno kulturo. Zavedamo se pasti sodobnega sveta, zato je še toliko bolj pomembno, da knjižnica promovira branje, ki naj bi postalo vrednota v čim več domovih. Knjižnica ima med drugim s projektom namen povečati število svojih aktivnih članov.

Za namen projekta se povezujemo z drugimi ustanovami, kar je med drugim eden izmed ciljev, zapisanih v Strategiji razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022–2027 (2022, str. 34), opisan v strateškem področju 2, ki izpostavlja, da je »splošna knjižnica temeljna občinska infrastruktura, njeno mesto v lokalni skupnosti utrjuje njena povezovalna vloga z drugimi institucijami: šolami, vrtci, muzeji, galerijami, zdravstvenimi ustanovami, domovi starejših občanov, z različnimi organizacijami civilne družbe, ustanovami s področja turizma ...« Omembe vredno je, da pri tem projektu sodelujemo:

- s šolami

Drugošolce, njihove učitelje in šolske knjižničarje v juniju povabimo na dogodek.

- z vrtci

Lokalno vrtčevsko skupino povabimo, da se z dramsko igro predstavijo na odru Mestne knjižnice Grosuplje in s tem popestrijo dogodek.

- z občino

Občina projekt finančno podpira, župana/podžupana pa povabimo na sam dogodek, kjer otroke dodatno motivira za samo branje in učenje.

Pri izvedbi projekta sledimo ciljem, ki naj bi jih osvojili drugošolci glede na Knjižnična informacijska znanja (2005). Skušamo doseči splošne cilje, in sicer da se učenci navajajo na okolje knjižnice in vzdušje v njej ter da pridobijo pozitiven odnos do nje in samega gradiva, kar dosežemo s poudarkom na vzgoji za knjigo, motivacijo in estetskim doživljanjem (Knjižnična informacijska znanja, 2005). Posvetimo se tudi doseganju operativnih ciljev, ki predvidevajo, da se učenci v knjižnici samostojno orientirajo, znajo ustrezno ravnati s knjižnim in neknjižnim

gradivom, navajajo na ustrezno postavitev knjižnega gradiva, spoznajo abecedno urejenost vsega gradiva, navajajo na orientacijo med gradivom, ki je namenjena njihovi starostni skupini, bogatijo svoje besedišče ter pridobivajo interes za branje in pisanje (Knjižnična informacijska znanja, 2005, str. 6–9).

4.3 IZVEDBA PROJEKTA

Na začetku šolskega leta predstavimo projekt učiteljem, učencem in njihovim staršem oziroma skrbnikom ter izkoristimo priložnost, da jih povabimo k vpisu v knjižnico, nato pa maja/junija povabimo drugošolce z učitelji na slavnostni sprejem bralcev.

Dogodek je sestavljen iz več delov, začeni z otvoritveno predstavo, ki jo po navadi pripravi lokalna vrtčevska skupina, ki se želi predstaviti. Temu sledi kratka izvedba interaktivne in dinamične knjižne, knjižnične in bralne vzgoje, ki se nadaljuje med ogledom knjižnice. Potem usmerimo pozornost v novopečene samostojne bralce, saj zanje pripravimo slavnostni sprejem. Vsakega učenca posebej pokličemo na oder, mu čestitamo in namenimo bučen aplavz ter mu izročimo diplomu. Poleg tega počastimo nove bralce tudi tako, da jim podelimo promocijske majice s sporočilom oziroma logom, prejmejo tudi bon za brezplačen vpis v knjižnico za enega družinskega člana, vabilo za sodelovanje na bralnem maratonu ter vabilo za sodelovanje v »fotoizzivu«. Namen slednjih dveh je spodbujanje branja med samim letom in med poletnimi počitnicami, cilj bralnega maratona je, da učenci v približno enem letu preberejo 50 knjig ter vsebino prebranega zapišejo ali narišejo v zvezek, cilj »fotoizziva« pa je, da otroci posnamejo izvirno fotografijo sebe in knjige ter jo posredujejo nam. Po podelitvi gradiva povabimo učence na ogled knjižnice, predvsem nas pot popelje do otroškega oddelka, kjer nekaj časa namenimo še knjižni in knjižnični vzgoji ter doseganju ciljev iz poglavja 4.2. Drugošolcem damo priložnost, da pobrskajo med knjigami, si eno izberejo ter si jo izposodijo pri izposojevalnem pultu, s čimer dogodek tudi zaključimo.

Po koncu projekta naredimo evalvacijo, izpostavimo pozitivne in negativne vidike ter na podlagi ugotovljenega načrtujemo projekt in sam dogodek za prihodnje leto.

5 EMPIRIČNI DEL

5.1 METODOLOGIJA

5.1.1 Opredelitev raziskovalnega problema

Branje in pismenost sta ključni del človekovega funkcioniranja in življenja ter sta izredno pomembna elementa za njegovo delovanje in delovanje družbe (Vilar, 2017a). Z razvojem obojega pa je treba začeti že zgodaj, pri čemer ima veliko vlogo tudi splošna knjižnica.

Z bibliopedagoškimi dejavnostmi, kot so ure pravljic, razredi in vrtci na obisku, pogovori o knjigah, igralne ure s knjigo, počitniške delavnice, noč v knjižnici ... skušamo tudi v Mestni knjižnici Grosuplje spodbuditi otroke za branje in bralno kulturo. Ena izmed bibliopedagoških dejavnosti, ki jo izvajamo v prostorih knjižnice, je projekt Sprejem drugošolcev med bralce. Namen projekta ni le ozavestiti vlogo in pomen branja za otroke, razvijati in utrjevati bralno pismenost, spodbujati branje ter razvijati in širiti bralno kulturo, temveč tudi povezovanje splošne knjižnice s šolo in šolsko knjižnico.

Ker smo lansko leto tekom izvajanja projekta pomislili na to, da raziskave o zadovoljstvu z omenjenim še nismo izvajali, smo se odločili, da opravimo raziskavo.

5.1.2 Raziskovalna vprašanja in hipoteze

V nadaljevanju bomo odgovorili na naslednja raziskovalna vprašanja:

RV1: Ali s projektom Sprejem drugošolcev med bralce dosežemo tudi tiste drugošolce, ki sicer ne obiskujejo knjižnice?

H1: S projektom Sprejem drugošolce med bralce dosežemo tudi tiste drugošolce, ki sicer ne obiskujejo knjižnice.

RV2: Kako so učitelji drugih razredov zadovoljni z izvedbo projekta Sprejem drugošolcev med bralce?

H2: Učitelji drugih razredov so s projektom Sprejem drugošolcev med bralce zadovoljni.

RV3: Kakšen vpliv ima projekt na drugošolce in njihovo bralno kulturo?

H3: Drugošolce projekt Sprejem drugošolcev med bralce motivira za pisanje in branje, poleg tega jim je zanimiv.

RV4: Ali je večji delež učencev drugega razreda vpisanega v Mestno knjižnico Grosuplje po projektu kot pred njim?

H4: Večji delež učencev drugega razreda je vpisan v knjižnico po izvedenem projektu kot pred njim.

RV5: Kako se učitelji in učenci na dogodek pripravijo?

RV6: Kaj učiteljem najbolj ustreza pri projektu?

5.1.3 Metoda in vzorec

Pri raziskavi smo uporabili kvantitativen raziskovalni pristop. Uporabili smo anketni vprašalnik, ki je bil dostopen v spletnem okolju ter je vseboval vprašanja zaprtega in odprtega tipa ter vprašanja z mersko lestvico. V raziskavo je bilo vključenih 12 učiteljev drugih razredov, ki poučujejo v Občini Grosuplje. Način vzorčenja je bil neverjetnostni namenski.

5.1.4 Opis postopka zbiranja podatkov in anketni vprašalnik

Za namen raziskave smo izvedli anketo med učitelji drugih razredov v občini Grosuplje. Pripravili smo anketni vprašalnik (gl. Prilogo 1), ki je vseboval skupaj 11 vprašanj – 7 zaprtega tipa, 2 odprtega tipa in 2 ocenjevalni lestvici. Anketne vprašalnike smo jim poslali na elektronske naslove, odgovarjanje na anketo pa je potekalo od 20. 2. 2024 do 20. 3. 2024. Učitelji so odgovarjali na vprašanja o zadovoljstvu s projektom Sprejem drugošolcev med bralce ter na to, kakšen vpliv ima projekt na drugošolce.

5.1.5 Obdelava in analiza podatkov

Kvantitativno analizo smo izvedli s pomočjo programa Microsoft Office Excel 2016, pri čemer smo pogledali frekvenčne razporeditve odgovorov na vsako vprašanje. Vprašanja odprtega tipa

smo kvantitativno analizirali s pomočjo pregleda odgovora učiteljev, pri čemer smo odgovore razvrstili v posamezne skupine, in sicer glede na podobnost odgovorov.

5.2 REZULTATI

Raziskava je temeljila na anketnem vprašalniku. Z dvema 5-stopenjskima lestvicama so anketirani učitelji drugih razredov bodisi izrazili strinjanje z navedenimi trditvami bodisi izrazili zadovoljstvo z deli projekta. Pri zaprtih vprašanjih so odgovorili na vprašanja, pri odprtih tipih vprašanj so učitelji prosto odgovorili na zastavljeni vprašanji.

RV1: Ali s projektom Sprejem drugošolcev med bralce dosežemo tudi tiste drugošolce, ki sicer ne obiskujejo knjižnice?

Preglednica 1: Frekvenčna porazdelitev odgovorov učiteljev na vprašanje »Ali knjižnico (splošno, šolsko) obiskujete tudi izven organiziranih bibliopedagoških dejavnosti?«

Ali knjižnico (splošno, šolsko) obiskujete tudi izven organiziranih bibliopedagoških dejavnosti?	Da.	Ne.
Število učiteljev	11	1
Delež učiteljev	91,7 %	8,3 %

Z odgovori na prvo vprašanje smo želeli ugotoviti, ali učitelji z učenci zahajajo v knjižnico tudi, kadar zanje niso predvidene bibliopedagoške dejavnosti, s čimer smo želeli ugotoviti, ali s projektom Sprejem drugošolcev med bralce dosežemo tudi tiste drugošolce, ki sicer ne obiskujejo knjižnice. Kot prikazuje Preglednica 1, večina učiteljev (83 %) popelje svoje drugošolce v prostore knjižnic, razen enega, ki z učenci ne obiskuje knjižnic. Tako lahko potrdimo našo prvo hipotezo, da s projektom Sprejem drugošolce med bralce dosežemo tudi tiste drugošolce, ki sicer ne obiskujejo knjižnice.

RV2: Kako so učitelji drugih razredov zadovoljni z izvedbo projekta Sprejem drugošolcev med bralce?

Preglednica 2: Frekvenčna porazdelitev odgovorov učiteljev na vprašanje »Kako ste zadovoljni s predstavitvijo projekta in s povabilom k projektu Sprejem drugošolcev med bralce?«

Kako ste zadovoljni s predstavitvijo projekta in s povabilom k projektu?	Nezadovoljen.	Delno zadovoljen.	Zadovoljen.	Zelo zadovoljen.
Število učiteljev	0	0	3	9
Delež učiteljev	0,0 %	0,0 %	25,0 %	75,0 %

Preglednica 3: Frekvenčna porazdelitev odgovorov učiteljev na vprašanje »Kako ste zadovoljni z izbrano predstavo za drugošolce, ki jo po navadi izvedejo vrtčevski otroci z vzgojiteljicami?«

Kako ste zadovoljni z izbrano predstavo za drugošolce, ki jo po navadi izvedejo vrtčevski otroci z vzgojiteljicami?	Nezadovoljen.	Delno zadovoljen.	Zadovoljen.	Zelo zadovoljen.
Število učiteljev	0	0	2	10
Delež učiteljev	0,0 %	0,0 %	16,7 %	83,3 %

Preglednica 4: Frekvenčna porazdelitev odgovorov učiteljev na vprašanje »Kako ste zadovoljni z izvedbo knjižne in knjižnične vzgoje (pogovor o knjižnicah, knjigah ...)?«

Kako ste zadovoljni z izvedbo knjižne in knjižnične vzgoje?	Nezadovoljen.	Delno zadovoljen.	Zadovoljen.	Zelo zadovoljen.
Število učiteljev	0	0	1	11
Delež učiteljev	0,0 %	0,0 %	8,3 %	91,7 %

Preglednica 5: Frekvenčna porazdelitev odgovorov učiteljev na vprašanje »Kako ste zadovoljni s slavnostno podelitvijo diplom in ostalega gradiva za spodbujanje branja in bralne kulture (majice, vabilo na knjižni maraton ...)?«

Kako ste zadovoljni s slavnostno podelitvijo diplom in ostalega gradiva za spodbujanje branja in bralne kulture?	Nezadovoljen.	Delno zadovoljen.	Zadovoljen.	Zelo zadovoljen.
Število učiteljev	0	0	1	11
Delež učiteljev	0,0 %	0,0 %	8,3 %	91,7 %

Če pogledamo vprašanja, ki se nanašajo na zadovoljstvo učiteljev na posamezne dele projekta in dogodka Sprejem drugošolcev med bralce, ter frekvenčne porazdelitve odgovorov

Preglednice 2, Preglednice 3, Preglednice 4 in Preglednice 5, lahko vidimo, da so učitelji v splošnem zadovoljni oziroma zelo zadovoljni z deli dejavnosti.

Preglednica 6: Frekvenčna porazdelitev odgovorov učiteljev na vprašanje »Ali je izvedena dejavnost primerna starosti otrok?«

Ali je izvedena dejavnost primerna starosti otrok?	Da.	Ne.
Število učiteljev	12	0
Delež učiteljev	100,0 %	0,0 %

Preglednica 6 prikazuje frekvenčno porazdelitev odgovorov učiteljev na vprašanje, ali je izvedena dejavnost primerna starosti otrok. Vsi učitelji (100 %) so mnenja, da je dejavnost ustrezna za drugošolce.

Preglednica 7: Frekvenčna porazdelitev odgovorov učiteljev na vprašanje »Ali se bi v bodoče še udeleževali projekta Sprejem drugošolcev med bralce?«

Ali se bi v bodoče še udeleževali projekta Sprejem drugošolcev med bralce?	Da.	Ne.
Število učiteljev	12	0
Delež učiteljev	100,0 %	0,0 %

Preglednica 8: Frekvenčna porazdelitev odgovorov učiteljev na vprašanje »Ali bi sodelovanje pri omenjenem projektu priporočili tudi drugim svojim kolegom, ki poučujejo 2. razrede v ostalih občinah?«

Ali bi sodelovanje pri omenjenem projektu priporočili tudi drugim svojim kolegom, ki poučujejo 2. razrede v ostalih občinah?	Da.	Ne.
Število učiteljev	12	0
Delež učiteljev	100,0 %	0,0 %

Na vprašanje, ali bi se učitelji tudi v bodoče udeleževali projekta, predstavljeno v Preglednici 7, in na vprašanje, ali bi sodelovanje priporočili tudi drugim učiteljem, ki ne poučujejo v občini Grosuplje, predstavljeno v Preglednici 8, so vsi učitelji (100 %) podali pritrdilna odgovora.

Glede na vse odgovore učiteljev in rezultate lahko potrdimo hipotezo, da so učitelji drugih razredov s projektom Sprejem drugošolcev med bralce zadovoljni.

RV3: Kakšen vpliv ima projekt na drugošolce in njihovo bralno kulturo?

Preglednica 9: Frekvenčna porazdelitev odgovorov učiteljev na vprašanje »Ali ste po izvedenem dogodku pri otrocih zaznali povečano motivacijo pri branju?«

Ali ste po izvedenem dogodku pri otrocih zaznali povečano motivacijo pri branju?	Da.	Ne.	Ne vem.
Število učiteljev	9	1	2
Delež učiteljev	75,0 %	8,3 %	16,7 %

Tri četrtine učiteljev (75,0 %) je po izvedenem dogodku zaznalo povečano motivacijo pri branju, en učitelj (8,3 %) tega ni zaznal, dva pa sta ostala neopredeljena (16,7 %), kar prikazuje Preglednica 9.

Preglednica 10: Frekvenčna porazdelitev odgovorov učiteljev na vprašanje »Ali ste po izvedenem dogodku pri otrocih zaznali povečano motivacijo pri pisanju?«

Ali ste po izvedenem dogodku pri otrocih zaznali povečano motivacijo pri pisanju?	Da.	Ne.	Ne vem.
Število učiteljev	6	3	3
Delež učiteljev	50,0 %	25,0 %	25,0 %

Glede na Preglednico 10 je polovica učiteljev (50,0 %) po izvedenem dogodku zaznala povečano motivacijo pri pisanju, medtem ko druga polovica tega bodisi ni zaznala (25,0 %) bodisi se ni opredelila (25,0 %).

Preglednica 11: Frekvenčna porazdelitev strinjanja učiteljev z izjavo »Učenci se radi udeležijo dogodka.«

Učenci se radi udeležijo dogodka.	Se ne strinjam.	Delno se strinjam.	Se strinjam.	Popolnoma se strinjam.
Število učiteljev	0	0	0	12
Delež učiteljev	0,0 %	0,0 %	0,0 %	100,0 %

V Preglednici 11 je prikazano, da so vsi učitelji pri svojih učencih opazili, da se radi udeležijo dogodka.

Preglednica 12: Frekvenčna porazdelitev strinjanja učiteljev z izjavo »Učenci tudi v šoli pripovedujejo o dejavnosti.«

Učenci tudi v šoli pripovedujejo o dejavnosti.	Se ne strinjam.	Delno se strinjam.	Se strinjam.	Popolnoma se strinjam.
Število učiteljev	0	1	2	9
Delež učiteljev	0,0 %	8,3 %	16,7 %	75,0 %

Če pogledamo trditev (Učenci tudi v šoli pripovedujejo o dejavnosti.) in frekvenčno porazdelitev odgovorov Preglednice 12, lahko opazimo, da se z njo delno strinja en učitelj (8,3 %), večina učiteljev pa se s trditvijo strinja (16,7 %) oziroma popolnoma strinja (75,0 %).

Preglednica 13: Frekvenčna porazdelitev strinjanja učiteljev z izjavo »Učenci po dogodku izrazijo željo, da bi obiskali Mestno knjižnico Grosuplje ali katero drugo knjižnico.«

Učenci po dogodku izrazijo željo, da bi obiskali Mestno knjižnico Grosuplje ali katero drugo knjižnico.	Se ne strinjam.	Delno se strinjam.	Se strinjam.	Popolnoma se strinjam.
Število učiteljev	0	2	3	7
Delež učiteljev	0,0 %	16,7 %	25,0 %	58,3 %

Nekaj več kot polovica učiteljev (58,3 %) se popolnoma strinja s trditvijo, da učenci po dogodku izrazijo željo, da bi obiskali Mestno knjižnico Grosuplje ali katero drugo knjižnico, slaba polovica učiteljev pa se s trditvijo strinja (25,0 %) oziroma delno strinja (16,7 %), kar je prikazano v Preglednici 13.

Preglednica 14: Frekvenčna porazdelitev strinjanja učiteljev z izjavo »Z učenci se po dogodku pogovorimo in ustvarimo vtise.«

Z učenci se po dogodku pogovorimo in ustvarimo vtise.	Se ne strinjam.	Delno se strinjam.	Se strinjam.	Popolnoma se strinjam.
Število učiteljev	1	0	0	11
Delež učiteljev	8,3 %	0,0 %	0,0 %	91,7 %

Na trditev (Z učenci se po dogodku pogovorimo in ustvarimo vtise.) je popolnoma pritrdilo 11 učiteljev (91,7 %), medtem ko se eden izmed učiteljev (8,3 %) s trditvijo ni strinjal, kar prikazuje Preglednica 14.

Z vsemi vprašanji in odgovori učiteljev dobimo odgovor na raziskovalno vprašanje 3. Lahko potrdimo hipotezo, da drugošolce projekt Sprejem drugošolcev med bralce motivira za pisanje in branje, poleg tega pa jim je tudi zanimiv.

RV4: Ali je večji delež učencev drugega razreda vpisanega v Mestno knjižnico Grosuplje po projektu kot pred njim?

Preglednica 15: Frekvenčna porazdelitev odgovorov učiteljev na vprašanje »Približno koliko odstotkov drugošolcev je bilo včlanjenih v Mestno knjižnico Grosuplje pred sodelovanjem pri projektu Sprejem drugošolcev med bralce?«

Približno koliko odstotkov drugošolcev je bilo včlanjenih v Mestno knjižnico Grosuplje pred sodelovanjem pri projektu?	Manj kot 55 %.	Med 55 % in 70 %.	Med 70 % in 85 %.	Več kot 85 %.
Število odgovorov	7	5	0	0
Delež odgovorov	58,3 %	41,7 %	0,0 %	0,0 %

Učitelje smo povprašali po deležu drugošolcev, vpisanih v Mestno knjižnico Grosuplje pred sodelovanjem pri projektu, kar prikazuje Preglednica 15. Nihče izmed učiteljev ni podal odgovora, da je pred sodelovanjem vpisanih med 70 % in 85 % ali več kot 85 %. Večina učiteljev je odgovorila, da je pred sodelovanjem v knjižnico vpisanih manj kot 55 % učencev, kar je označilo 7 učiteljev, oziroma med 55 % in 70 % učencev, kar je odgovorilo 5 učiteljev.

Preglednica 16: Frekvenčna porazdelitev odgovorov učiteljev na vprašanje »Približno koliko odstotkov drugošolcev je bilo včlanjenih v Mestno knjižnico Grosuplje po sodelovanju pri projektu Sprejem drugošolcev med bralce?«

Približno koliko odstotkov drugošolcev je bilo včlanjenih v Mestno knjižnico Grosuplje po sodelovanju pri projektu?	Manj kot 55 %.	Med 55 % in 70 %.	Med 70 % in 85 %.	Več kot 85 %.
Število odgovorov	0	0	4	8
Delež odgovorov	0,0 %	0,0 %	33,3 %	66,7 %

Glede na Preglednico 16 lahko razberemo, da je po sodelovanju pri projektu v Mestno knjižnico Grosuplje včlanjenih med 70 % in 85 % učencev, kar trdijo štirje (4) učitelji, oziroma več kot 85 % učencev, kar je označilo osem (8) učiteljev. S tem potrdimo hipotezo 4.

RV5: Kako se učitelji in učenci na dogodek pripravijo?

Preglednica 17: Izpostavljene misli učiteljev, kako se na dogodek pripravijo.

Izpostavljene misli učiteljev, kako se na dogodek pripravijo.	Število učiteljev, ki so določen pozitiven vidik izpostavili.
Spodbujamo k vpisu v Mestno knjižnico Grosuplje.	6
Spodbujamo k celoletnemu branju, tudi z obiskom šolske knjižnice.	8
Sprejem drugošolcev med bralce predstavimo učencem drugega razreda kot zaključek trdega, celoletnega dela, kot nagrado za osvojeno branje.	6
(Na zabaven način) se poučimo o obnašanju v knjižnici.	7

Preglednica 17 nam poda odgovor na vprašanje, kako se učitelji in učenci na dogodek pripravijo. Nekateri učitelji so izpostavili več misli, a večina celo leto drugošolce spodbuja za branje ter jim projekt predstavijo kot zaključek trdega dela. Poleg tega učitelji izpostavljajo, da spodbujajo učence k vpisu v Mestno knjižnico Grosuplje in da jih pred samim dogodkom poučijo o obnašanju v knjižnici.

RV6: Kaj učiteljem najbolj ustreza pri projektu?

Preglednica 18: Izpostavljeni pozitivni vidiki projekta Sprejem drugošolcev med bralce.

Izpostavljeni pozitivni vidiki projekta Sprejem drugošolcev med bralce	Število učiteljev, ki so določen pozitivni vidik izpostavili.
Z dogodkom lepo zaključimo osvajanje branja.	1
Izpostavili bi sodelovanje med splošno knjižnico in šolo, kar se nam zdi odlično za spodbujanje branja.	6
Povezovanje s knjižnico vidimo kot prednost, da otrokom pripravimo posebno doživetje ob koncu šolskega leta.	2
Pohvalili bi zamisel, saj je dogodek ob koncu drugega razreda, ko se učenci učijo pravilne tehnike branja, idealen in motivacijski, saj se učenci skozi celotno leto trudijo, da bi do dogodka postali čim bolj tekoči bralci.	2
Celoten koncept projekta je ustrezen in vabljen.	1

Preglednica 19: Izpostavljeni negativni vidiki projekta Sprejem drugošolcev med bralce.

Izpostavljen negativen vidik projekta Sprejem drugošolcev med bralce	Število učiteljev, ki so določen negativni vidik izpostavili.
Predstavlja dodaten strošek prevoza za bolj oddaljene šole.	2

V Preglednici 18 in v Preglednici 19 so izpostavljeni pozitivni vidiki in negativen vidik projekta Sprejem drugošolcev med bralce in samega dogodka. Kot vidimo, so učitelji največkrat izpostavili, da je zanje sodelovanje med šolo in splošno knjižnico izrednega pomena, da vidijo to kot prednost pri motivaciji in spodbujanju za branje, poleg tega večkrat pohvalijo samo zamisel projekta. Kot negativen vidik je dvakrat izpostavljeno, da prevoz do knjižnice predstavlja dodaten strošek za bolj oddaljene šole.

5.2.1 Sorodni raziskavi

Nobena raziskava se ne nanaša prav na projekt Sprejem drugošolcev med bralce, pač pa je bila v Mestni knjižnici Grosuplje nedolgo nazaj izvedena sorodna raziskava, ki jo je izvedla avtorica Kavšek (2020). Ugotavljala je vpliv projekta Z igro do branja na bralno pismenost in bralno kulturo otrok s tremi različnimi metodami, in sicer z opazovanjem otrok, z anketiranjem staršev ter z intervjuvanjem knjižničarke. Ugotovila je, da obstajajo pozitivni učinki omenjene dejavnosti za razvoj branja pri otrocih in njihovega odnosa branja, kar je potrdila s tem, da so se otroci radi vračali na dejavnost in s poročanjem njihovih staršev o večji zainteresiranosti za knjižnico, branje in knjigo.

Poleg tega smo našli povezave tudi med našim delom ter delom avtorice Papež (2023), ki je v svojem delu ugotavljala zadovoljstvo vzgojiteljic in učiteljic z izvedenimi bibliopedagoškimi urami z naslovom Barvita košara jeseni v Knjižnici Pavla Golia Trebnje. Njeni rezultati kažejo, da omenjena oblika spodbuja bralno kulturo otrok in da so vzgojitelji ter učitelji z dejavnostjo in sodelovanjem zadovoljni, pri čemer izpostavi, da je za kakovostno izvedbo pomemben dobro izdelan načrt izvedbe.

Obe raziskavi sta pokazali tesno povezanost med izvajanjem projektov in bralno kulturo otrok ter zadovoljstvom odraslih (staršev, učiteljev, vzgojiteljev), kar lahko povežemo z našim raziskovalnim delom, ki prav tako kaže povezavo med projektom, bralno kulturo in zadovoljstvom učiteljev.

6 RAZPRAVA Z ZAKLJUČKI

V pisni nalogi smo se posvetili projektu Sprejem drugošolcev med bralce. Cilj raziskave je bil med učitelji drugih razredov ugotoviti, ali s projektom dosežemo tudi tiste drugošolce, ki sicer ne obiskujejo knjižnice, kako so učitelji drugih razredov s projektom zadovoljni, kakšen vpliv ima projekt na drugošolce in njihovo bralno kulturo, ali je večji delež drugošolcev vpisan v Mestno knjižnico Grosuplje po projektu kot pred njim ter kako se učitelji in učenci na dogodek pripravijo in kaj učiteljem pri projektu (ne)ustreza. Za namen raziskave smo anketirali učitelje drugošolcev v občini Grosuplje, ki obiskujejo omenjeni projekt. Prejeli smo dvanajst odgovorov.

Analiza rezultatov je podala odgovore na šest raziskovalnih vprašanj in štiri hipoteze. S prvim vprašanjem smo skušali ugotoviti, ali s projektom omogočimo dostop do knjižnice tudi tistim učencem, ki načeloma v prostore knjižnice ne zahajajo. Naša hipoteza je bila pritrdilna, analiza vprašanja pa je to tudi potrdila, saj se pri enem učitelju načeloma ne obiskuje knjižnic, s projektom pa imajo otroci možnost obiska splošne knjižnice in tako dobiti vtis o njej.

Z drugim raziskovalnim vprašanjem smo želeli ugotoviti, kako so učitelji drugih razredov zadovoljni z izvedbo projekta, kar smo dosegli s postavljanjem več vprašanj. V rezultatih raziskave prevladuje visoka ocena zadovoljstva učiteljev s posameznimi deli projekta in dogodka. Zadovoljstvo so izrazili tako s predstavitvijo projekta, z izbrano predstavo za

drugošolce, z izvedbo knjižne in knjižnične vzgoje kot tudi s samo podelitvijo diplom in ostalega (promocijskega) gradiva, namenjenega drugošolcem. Vsi učitelji so zadovoljni s tem, da je projekt primerno oblikovan za starost drugošolcev. Da so učitelji s projektom zadovoljni, potrjujejo tudi njihovi pritrdilni odgovori na vprašanje, ali bi se dogodka udeleževali še v prihodnje, poleg tega pa bi vsi vprašani učitelji projekt priporočili svojim kolegom učiteljem iz drugih občin.

Tretje raziskovalno vprašanje se je osredotočalo na vpliv projekta na drugošolce in njihovo bralno kulturo, o čemer smo povprašali učitelje. Zanimalo nas je, ali zaznajo pri učencih po izvedbi projekta povečano motivacijo za branje in pisanje. Z analizo odgovorov smo ugotovili, da več učiteljev zazna motivacijo pri branju kot pri pisanju, kar je po našem mnenju posledica tega, da je sama dejavnost mnogo bolj usmerjena v branje in bralno kulturo kot v pisanje. Kaže, da s projektom vplivamo na bralno kulturo otrok, saj učitelji odgovarjajo, da se učenci radi udeležijo projekta, poleg tega pa o njem pripovedujejo tudi še v šoli, večina učiteljev pa trdi tudi, da učenci po projektu večkrat izrazijo željo, da bi obiskali Mestno knjižnico Grosuplje ali kako drugo knjižnico.

Vpliv na bralno kulturo zaznamo tudi z analizo odgovorov na četrto raziskovalno vprašanje, ki sprašuje o deležu učencev drugega razreda, ki so v knjižnico vpisani pred izvedbo projekta in po njem. Večina učiteljev trdi, da je po samem projektu oziroma v povezavi s projektom v Mestno knjižnico Grosuplje včlanjenih znatno več drugošolcev kot pred njim.

S petim raziskovalnim vprašanjem smo želeli dobiti odgovor na vprašanje, kako se učitelji na dogodek pripravijo. Pri odgovorih zaznavamo veliko angažiranost učiteljev, ki otrokom predstavijo projekt kot zaključek za njih pomembnega mejnika in zaključek osvojitve branja, pri čemer jih že tekom leta izredno spodbujajo k branju in obiskovanju knjižnic, vpisu v knjižnice ter jih ne nazadnje knjižnično vzgajajo.

Zadnje raziskovalno vprašanje, ki se je nanašalo na izpostavitve pozitivnih in negativnih vidikov, je učiteljem omogočilo, da izrazijo svoje mnenje o projektu, pri čemer je bilo znatno več pozitivno izpostavljenih vidikov, med katerimi je bil najpogostejše zastopan odgovor, da jim ustreza povezovanje med šolo in splošno knjižnico. Tako kot so to izpostavili učitelji, pomembnost povezovanja šole in splošne knjižnice poudarja tudi več avtorjev v svojih delih

(Bošnjak, 2006; Jamnik, 1998; Vilar, 2017a), med drugim avtorica Novljan (2008, str. 115) poudari, da vse, kar se dogaja v knjižnici vpliva na bralno kulturo otrok, prav tako pa na to vplivajo tudi vsi zaposleni, ki so s svojimi dejanji odgovorni za doseganje ciljev. Učitelji izpostavijo tudi, da je dogodek ustrezen zaključek osvajanja opismenjevanja, ki je hrkati tudi motivacijski in vabljev. En vidik pa je bil negativen in povezan s stroškom prevoza, ki ga imajo nekatere bolj oddaljene šole s prevozom od šole do knjižnice.

Rezultati raziskave kažejo mnogo pozitivnih učinkov projekta Sprejem drugošolcev med bralce, kar nam potrjuje ustreznost samega projekta in njegove izvedbe. Pomagali pa nam bodo pri izboljšanju samega projekta, med drugim so nas spodbudili k razmišljanju o samem prevozu šolskih otrok do knjižnice, kar bi lahko poskusili rešiti s povezovanjem z občino. Poleg tega bomo skušali otroke poleg motiviranja za branje bolj motivirati tudi za pisanje.

Zaradi majhnega vzorca onemogočamo posploševanje ugotovitev raziskave na ostale podobne projekte po Sloveniji, a predvidevamo, da bodo rezultati raziskave pritegnili pozornost ostalih knjižnic in bi jih lahko spodbudili k ustvarjanju podobnega projekta, pri katerem bi v knjižnico sprejeli drugošolce, ki zaključijo opismenjevanje. Menimo, da bi bilo v zvezi s projektom Sprejem drugošolcev med bralce zanimivo raziskati mnenje učencev drugega razreda in njihovih staršev. Dobro bi bilo tudi narediti primerjavo med tem, kolikšen delež otrok, ki so se udeležili dogodka, in kolikšen delež isto starih otrok s podobnega območja, kot je Grosuplje, ki se projekta niso udeležili, po določenih letih še obiskuje knjižnico.

7 NAVEDENI VIRI IN LITERATURA

- Bošnjak, B. (2006). Mladi potrebujejo knjižnico. V D. Kramberger in M. Logar (ur.), *Splet znanja in domišljije: zbornik ob petdesetletnici mladinskega knjižničarstva v Mariboru* (str. 79–88). Mariborska knjižnica.
- Druin, A. (2005). What children can teach us: developing digital libraries for children with children. *The Library Quarterly*, 75(1), 20–41.
<https://www.journals.uchicago.edu/doi/10.1086/428691>
- Haramija, D., Jamnik, T. in Perko, M. (2017). Predšolska bralna značka. V D. Haramija (ur.), *Kako razvijati družinsko pismenost v predšolskem obdobju* (str. 77–81). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.

- IFLA *guidelines for library services to children aged 0–18*. (2018). https://www.ifla.org/wp-content/uploads/2019/05/assets/libraries-for-children-and-ya/publications/ifla-guidelines-for-library-services-to-children_aged-0-18.pdf
- Javna agencija za knjigo RS. (b. d.). *Rastem s knjigo*. <https://www.jakrs.si/bralna-kultura/rastem-s-knjigo/>
- Jamnik, T. (1994). *Knjižna vzgoja otrok od predbralnega obdobja do 9. leta starosti*. Zavod Republike Slovenije za šolstvo in šport.
- Jamnik, T. (1998). Normativni položaj bibliopedagoške dejavnosti v mladinskem knjižničarstvu. *Knjižnica*, 42(2-3), 71–94.
- Jug, T. in Vilar, P. (2015). Focus group interview through storytelling: researching pre-school children's attitudes towards books and reading. *Journal of Documentation*, 71(6). 1300–1316.
- Kavšek, J. (2020). *Spodbujanje bralne pismenosti in bralne kulture: evalvacija projekta Z igro do branja v Mestni knjižnici Grosuplje* [Pisna naloga za bibliotekarski izpit]. Mestna knjižnica Grosuplje. <https://dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-3TW19RIE/8f5169bc-f152-4574-99cd-6915bc550533/PDF>
- Knaflič, L. (2009). Priročniku na pot. V *Branje za znanje in branje za zabavo: priročnik za spodbujanje družinske pismenosti* (str. 5–6). Andragoški center Slovenije. https://arhiv.acs.si/publikacije/Branje_za_znaje_in_branje_za_zabavo-prirocnik.pdf
- Knjižnična informacijska znanja. Program osnovnošolskega izobraževanja. (2005). *Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo*. https://www.gov.si/assets/ministrstva/MVI/Dokumenti/Osnovna-sola/Ucni-nacrti/Drugi-konceptualni-dokumenti/Knjiznicna_inf_znanja.pdf
- Konvencija o otrokovih pravicah. (1989). *Uradni list RS*, št. 9/92.
- Kovač, M. (2020). *Berem, da se poberem: 10 razlogov za branje knjig v digitalnih časih*. Mladinska knjiga.
- Kropp, P. (2000). *Vzgajanje bralca: naj vaš otrok postane bralec za vse življenje*. Učila.
- Medved, K. (1998). Vzgoja in izobraževanje predšolskih otrok v knjižnici. *Knjižnica*, 42(1), 107–123.
- Mestna knjižnica Grosuplje. (9. 12. 2010). *Koščakova hiša*. Kamra. <https://www.kamra.si/digitalne-zbirke/koscakova-hisa/>
- Mestna knjižnica Grosuplje. (2024a). *Letno poročilo Mestne knjižnice Grosuplje 2023*. <https://www.gro.sik.si/wp-content/uploads/2024/03/2023.pdf>

Mestna knjižnica Grosuplje. (12. 2. 2024b). V *Wikipedija: prosta enciklopedija*.

https://sl.wikipedia.org/wiki/Mestna_knji%C5%BEnica_Grosuplje

Newman, N. (2017). *Vzgajanje strastnih bralcev: 5 preprostih korakov do uspeha v šoli in v življenju*. Hiša knjig, Založba KMŠ.

Novljan, S. (2005). Domoznanska zbirka: neizkoriščene možnosti? *Knjižnica*, 49(3), 7–37.

Novljan, S. (2008). Izključeni iz zagat bralne kulture. *Knjižnica*, 52(4), 113–123.

Ožbič, M., Kogovšek, D., Novšak Brce, J., Zver, P., Vališer, A. in Repe, K. (2013). Pismenost in predpismenost: katere veščine in sposobnosti potrebuje otrok, da se lahko spusti v svet črk. V N. Bucik, V. Rot Gabrovec in S. Zwitter (ur.), *Tudi mi beremo: različni bralci z različnimi potrebami: zbornik Bralnega društva Slovenije ob 10. strokovnem posvetovanju v Ljubljani* (str. 9–18). Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Papež, K. (2023). *Vpliv bibliopedagoške dejavnosti v Knjižnici Pavla Golie Trebnje na širjenje bralne kultur med otroci* [Pisna naloga za bibliotekarski izpit]. Knjižnica Pavla Golie Trebnje. <https://dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-WORY1GKJ/8f55307f-531e-4395-bddc-26f759eebb04/PDF>

Pečjak, S. (2021). Bralna kultura s psihološke in vzgojno-izobraževalne perspektive. *Revija za elementarno izobraževanje*, 14(4), 461–483.

Pečjak, S. in Gradišar, M. (2012). *Bralne učne strategije*. Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Program osnovna šola slovenščina. Učni načrt. (2018). *Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport: Zavod RS za šolstvo*.

https://www.gov.si/assets/ministrstva/MVI/Dokumenti/Osnovna-sola/Ucni-nacrti/obvezni/UN_slovenscina.pdf

Rankin, C. in Brock, A. (2009). *Delivering the best start: a guide to the early years libraries*. Facet Publishing.

Sikora, J., Evans, M. D. R. in Kelly, J. (2019). Scholarly culture: how books in adolescence enhance adult literacy, numeracy and technology skills in 31 societies. *Social Science Research*, 77, 1–15.

<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0049089X18300607>

Steinbuch, M., Novljan, S., Zabukovec, V., Andrin, D., Brilej, I., Fekonja, R., Kosi, J., Kuštrin Tušek, N., Prijol, V., Vagaja perič, N. in Zwitter, S. (2010). *Knjižnično informacijsko znanje, Posodobitve pouka v gimnazijski praksi*. Zavod RS za šolstvo.

https://www.zrss.si/projektiess/gradiva/posgim/GRA_Knjiznicno_informacijsko_znanje.pdf

Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022–2027. (2022). Združenje splošnih knjižnic. https://www.knjiznice.si/wp-content/uploads/2022/08/ZSK_Strategija-razvoja-slovenskih-splosnih-knjiznic-2022-2027_oblikovano.pdf

Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice: (za obdobje 2018–2028). (2018).

Nacionalni svet za knjižnično dejavnost.

<https://www.gov.si/assets/ministrstva/MK/Zakonodaja-ki-ni-na-PISRS/Kulturna-dediscina/2ffbd52377/Strokovna-priporocila-in-standardi-za-splosne-knjiznice.pdf>

Vilar, P. (2017a). Branje, zaklad življenja: knjižnica in predšolski otrok. V D. Haramija (ur.), *V objemu besed* (str. 173–183). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.

Vilar, P. (2017b). *Proaktivna splošna knjižnica za bralno pismenost in bralno kulturo*. Zveza bibliotekarskih društev Slovenije.

Zakon o knjižničarstvu (ZKnj-1). (2001). *Uradni list RS*, št. 87/2001, 96/2002 – ZUIJK, 92/2015.

PRILOGA

Priloga 1: Anketni vprašalnik

Pozdravljeni,

sem Rebeka Žlajpah, udeleženka študijskega programa Izpopolnjevanje iz bibliotekarstva za bibliotekarski izpit ŠPIK-B. Za bibliotekarski izpit si želim z vašo pomočjo opraviti evalvacijo projekta Sprejem drugošolcev med bralce, ki v Mestni knjižnici Grosuplje poteka od leta 2016.

Analiza bo uporabljena zgolj pri zaključni nalogi. Anketa je anonimna, izpolnjevanje pa vam bo vzelo približno 10 minut.

Za dodatna vprašanja sem vam na voljo na e-naslov..

Že vnaprej se Vam zahvaljujem.

V1 - Ali knjižnico (splošno, šolsko) obiskujete tudi izven organiziranih bibliopedagoških dejavnosti?

☐ Da.

☐ Ne.

V2 - Kako se pripravite na dogodek Sprejem drugošolcev med bralce?

V3 - Približno koliko odstotkov otrok je bilo včlanjenih v Mestno knjižnico Grosuplje PRED sodelovanjem pri projektu Sprejem drugošolcev med bralce?

☐ Manj kot 55 % .

☐ Med 55 % in 70 % .

☐ Med 70 % in 85 % .

☐ Več kot 85 % .

V4 - Približno koliko odstotkov otrok je bilo včlanjenih v Mestno knjižnico Grosuplje PO sodelovanju pri projektu Sprejem drugošolcev med bralce?

☐ Manj kot 55 % .

☐ Med 55 % in 70 % .

☐ Med 70 % in 85 % .

☐ Več kot 85 % .

V5 - Ali ste po izvedenem dogodku pri otrocih zaznali:

	Da.	Ne.	Ne vem.
povečano motivacijo pri branju?	☐	☐	☐
povečano motivacijo pri pisanju?	☐	☐	☐

V6 - Označite, v kolikšni meri se strinjate z navedenimi trditvami.

	Se ne strinjam.	Delno se strinjam.	Se strinjam.	Popolnoma se strinjam.
Otroci se radi udeležijo dogodka.	☐	☐	☐	☐
Otroci tudi v šoli pripovedujejo o dejavnosti.	☐	☐	☐	☐
Otroci po dogodku izrazijo željo, da bi obiskali MKG ali katero drugo knjižnico.	☐	☐	☐	☐
Z otroki se po dogodku pogovorimo in ustvarimo vtise.	☐	☐	☐	☐

V7 - Prosim, označite svoje zadovoljstvo z deli projekta Sprejem drugošolcev med bralce.

	Nezadovoljen.	Delno zadovoljen.	Zadovoljen.	Zelo zadovoljen.
Predstavitev projekta in povabilo k projektu Sprejem drugošolcev med bralce.	☐	☐	☐	☐
Izbrana predstava za drugošolce, ki jo po navadi izvedejo vrtčevski otroci z vzgojiteljicami.	☐	☐	☐	☐
Bibliopedagoška dejavnost (pogovor o knjižnicah, o uporabi	☐	☐	☐	☐

knjig, predstavitev
knjižnice ...).

Slavnostna podelitev ☐ ☐ ☐ ☐
diplom in ostalega
gradiva, ki spodbuja
branje in bralno
kulturo (vabilo na
knjižni maraton ...).

V8 - Ali je bila izvedena dejavnost primerna starosti otrok?

☐ Da.

☐ Ne.

V9 - Se boste v bodoče še udeleževali projekta Sprejem drugošolcev med bralce?

☐ Da.

☐ Ne.

V10 - Ali bi sodelovanje pri omenjenem projektu priporočili tudi drugim svojim kolegom, ki poučujejo 2. razrede v ostalih občinah?

☐ Da.

☐ Ne.

V11 - Bi pri tem projektu kaj dodali, spremenili, odstranili ali pohvalili? Prosim, napišite.
